

БОРБО ДЕЛ ВЕКИО (GIORGIO DEL VECCHIO)
1878—1971.

Почетком 1971. г. у дубокој старости умро је доајен италијанске филозофије права и један од њених најугледнијих представника у свету уопште, Борбо дел Векио, бивши професор и ректор Римског универзитета. Током свог дугог живота он је све своје снаге посветио раду на филозофији права и дао врло велики број радова из ове, као и из суседних области. Његово главно дело је „Филозофија права“, која је доживела бројна издања, а преведена на више страних језика. Он је био оснивач и скоро до своје смрти директор једног од најбољих светских часописа посвећених филозофији права, „Међународног прегледа филозофије права“ (*«Rivista internazionale di filosofia del diritto»*), која излази већ скоро педесет година и у којој сарађују филозофи и научници из великог броја земаља.

Дел Векио је изградио сопствени филозофски поглед на право, идући углавном за Кантом, одн. за његовом етиком. Он, с једне стране, сматра да је идеја права човека дата аргументом, али на формалан, а не на садржински начин, док, с друге стране, такође сматра да се основ морала и (природног) права налази у самој природи човека, у његовом самопоштовању личности и у поштовању туђе личности. Овако засновано природно право остварује се, више-мање, све већим усавршавањем позитивног права.

Дел Векио је био пријатељ Југославије и одржавао је везе с нашим људима који су се бавили правном филозофијом. Особито је поштовао пок. професора Борба Тасића, па је у свом пом. часопису објавио и некролог поводом његове смрти. Проф. Тасић је, заједно с др М. Ристићем, превео његову књигу „Право, правда, држава“ на српски (изд. Г. Кона, 1940. г.), и написао јој и предговор, у коме износи битне црте дел Векијевог схватања права.

Др Рад. Д. Лукић

АКАДЕМИК ФЕРДО ЧУЛИНОВИЋ

Крајем лета ове — 1971. — године преминуо је др Фердо Чулиновић, професор државно-правне историје Правног факултета у Загребу. Згуснути подаци о њему казју: рођен у Карловцу 17. маја 1897; једно време — пре другог светског рата — судија, у народноослободилачком покрету ступио већ 1941; у јеку рата и револуције деловао као члан ЗАВНОХ-а начелник Одељења за правосудје, затим секретар Комисије за утврђивање ратних злочина. После ослобођења, као истакнути јавни радник и правник широког а опробаног знања, нештедимице је суделовао у полагању уставних темеља НР Хрватске. На дужности универзитетског професора налазио се од 1945. Био је редован члан ЈАЗУ и дописни члан САНУ.

Око две и по деценије — од 1945. па до краја свог живота — професор Фердо Чулиновић радио је на правној историји. Располагао је вишестраном научном радозналошћу. Бавио се друштвеним збивањима и правним установама у појединим југословенским земљама феудалног времена. Али, ипак, понајвише је био заокупљен предметима и проблемима новије и најновије државно-правне историје југословенских народа. Баш у тој области стварао је неуморно, па и брзо. Није био од оних истраживача који своја расуђивања и налазе препуштају предугим и затвореним таложенима.

Професор др Фердо Чулиновић био је стваралац великог замаха; писао је и објавио много. Тек што је професионално закорачио у историографију, већ 1946, објавио је рад под насловом Развитак народне власти. Временом, угледале су дана и његове опсежније па и замашне творевине: Национално питање у југословенским земљама (1955), Државноправна историја југославенских народа XIX и XX стољећа (1964), Државноправни развој Југославије (1965), Стварање нове југославенске државе (1967), Документи о Југославији (1968). Из његова пера потекли су и радови: Душанов законик, Статут града Сења, Сељачке буне у Хрватској, Правосуђе у Југославији и други мањи и већи прилози. Он је уређивао и часописе „Правосуђе“, „Правни живот“ и зборник Нова Југославија.

Професор др Фердо Чулиновић, једноставно речено, начинио је дугу и видну стручну и научну бразду. Много шта у њој остаће незаобилазиво; посебно, сноп упечатљивих размишљања и расправа о друштвеној и правној природи старе и нове Југославије. У том снопу местимично се налазе и инспиративне хипотезе. Премда су неке од њих превасходно ослоњене на правно-логицистичка умовања, оне ће засад, а вероватно и задуго, вршити важну функцију. Путем њих, при непотпуности или још увек неприступачности архивалија, тражиће се и усавршавају методолошки прилази непросветљеним тачкама новије југословенске правне историје.

Историји југословенске заједнице народа професор др Фердо Чулиновић двојачко је приступио, маниром научника и срцем борца те заједнице. С једне стране, тежио је објективности. Када је то чинио није био уздржан ни половичан. С друге стране, сав је био прожет жељом да савремена Југославија, на основама братства и равноправности народа, успева и јача. Међу наставницима Правног факултета у Београду добро је знан и поштован професор Фердо Чулиновић, Посебно, и с много основа, сматрају га незаборавним чланови Катедре за Историју државе и права тог Факултета. Баш њима непосредно је познат његов смисао за сарадњу. Он га је испољавао делом, улажењем у заједничке подухвате. Уџбенику за историју држава и права југословенских народа, који је као дело групе аутора намењен студентима Правног факултета у Београду, и он је дао свој значајан прилог. Ко год се буде прихватио тог уџбеника највише на текстове професора Ферда Чулиновића о државноправном развоју Хрватске од XII века до 1848. и у буржоаском периоду (1848—1918), и одмах ће начинити нераскидиво познанство са том потпуном личношћу и делом њеног развијеног стваралаштва. Утолико пре и више лик професора Ферда Чулиновића биће пратен и окружен присним људским и научним споменом.

Др Мирко Мирковић

ДР РАДИВОЈ УВАЛИЋ

Ове јесени, 29. IX 1971. год. у аутомобилској несрећи, изгубио је живот др Радивој Увалић.

Рођен је 20. IV 1912. г. у Бачкој Паланци. Био је помоћник државног секретара за иностране Послове. Правни факултет је завршио у Паризу 1934. г. где је и докторирао 1939. г. Године 1932/33. радио је активно у напредном радничком покрету Југословена у Паризу. Члан СКЈ од 1935. г. Учествовао у шпанском грађанском рату. У НОР био од 1941. г. у Топлици,